GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a" ese: Marti'a, Joui'a si Sambat'a.
Pretiulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Tieri esterne pe siese luni 14 fr. pe anu 28 franci.

Anulu XLIV.

Se prenumera:
a postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.
Anunciurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr. v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 140. **Mercuri, 9|21 Decembre** **1881.**

Cu *1 Januariu st. v. 1882* se incepe unu nou abonamentu la

„GAZET'A TRANSILVANIEI."

Rogamu pe On. Domni prenumeranti ai fóiei nóstre, a grabí cu innoirea abonamentului pe **semestrulu I 1882.**

Spre mai mare inlesnire recomendamu a se lipí adres'a, sub care s'a tramisu fói'a pêna acuma, pe dosulu cuponului dela asignatiunea postala.

Domnii noui abonanti sunt cu deosebire rogati, a ne tramite adressele D-loru *esactu*, aratandu si *post'a cea mai aprópe* de loculu, unde locuiescu.

„Gazet'a Transilvaniei"

apare de trei ori pe septemana.

☞ Pretiulu abonamentului la „Gazet'a Transilvaniei" este:

pentru Brasiovu: pe trei luni 2 fl., pe siése luni 4 fl., pe anu 8 fl.; — dusu in casa: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siése luni 5 fl.; pe anu 10 fl.

pentru Austro-Ungari'a cu post'a: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siése luni 5 fl., pe anu 10 fl.,

pentru Romani'a si alte tieri esterne: pe trei luni 7 franci, pe siése luni 14 franci, pe anu 28 franci.

Conflictulu diplomaticu austro-romanu.

Declaratiunea ce a facut'o ministrulu-presiedinte romanu, d. Ionu B r a t i a n u, in decursulu desbaterei adresei in Camera nu multiamesce pe domnii dela „Pester Lloyd." Acést'a era de prevediutu. La Pest'a a displacutu cu deosebire, cà d. Bratianu s'a provocatu de repetite-ori la respectulu ce'lu datoréza Romanii c a s e i H a b s b u r g i l o r u. I se iea in nume de reu primului ministru romanu cà a saritu peste capetele „mariloru" diplomati Kallay, Andrássy s. a. si se ocupa numai de imperatulu Austriei. Din caus'a acést'a „Pester Lloyd" numesce declaratiunea d-lui Bratianu „neconstitutionala" si dice, cà istori'a, datin'a si traditiunea ar' vorbi in contra ei."

„A fost cu totulu de prisosu" scrie „Pester Lloyd" — „si mai cà s'ar' poté dice cà a fost necuviintiosu, de a aduce cas'a Habsburgiloru in legatura cu-o afacere, care este prea mica, prea inferióra, decàtu cá se atinga pe acésta casa domnitória. Ceea ce avemu se regulamu cu regatulu Romaniei, este o cestiune pendenta d'intre Austro-Ungari'a si Romani'a. Demnitatea de statu a monarchiei austro-ungare a fost vatamata prin Mesagiulu romanu. Noi nu facemu responsabilu pentru ea pe regele Carolu, care a rostitu discursulu tronului, ci pe guvernulu romanu, care are se dè séma pentru elu; de aceea avemu cu atàtu mai mare indreptatire de a admoniá si pe d. Bratianu, cá se nu mai bage in jocu pe imperatulu si regele Franciscu-Josifu..."

Fói'a pestana nu voiesce a admite nicidecum, cà in casulu de façia ar' fi vorb'a numai de-o „sensibilitate" a guvernului austro-ungaru séu de-o neintielegere, de aceea parerea de reu esprimata de d. Bratianu i se pare neindestulatória, si astépta cá guvernulu romanu sè se pocàiésca cerendu ertare pentru cà a scrisu Mesagiulu asié cum l'a scrisu.

Este caracteristicu cà d. Bratianu a gasitu de bine a apelá indirectu la semtiulu de ecuitate alu monarchului nostru. Si noi credemu, cà d. Bratianu a fost in dreptu se faca acést'a, fara a comite vr'unu inconvenientu. Primulu ministru romanu intr'o afacere ce privesce relatiunile esteriòre ale Romaniei cu Austro-Ungari'a, n'a fost datoru a tiené contu de neajunsele interióre ale monarchiei nóstre, dupa cari unii ómeni cu mustatiele resucite, carì se lauda prin diarele loru, cà ar' fi „mari diplomati", jóca unu rolu puçinu priinciosu pentru relatiunile amicale cu statele mici vecine.

Acestoru domni, cari tremura de neastemperulu ce 'lu au „d e - a d á l e c t i u n i" candu unora, candu altora, le-a datu acuma d. Bratianu o lectiune destulu de semtitória, esprimendu indirectu indoielile sale despre aceea, cà „sensibilitatile", cari au turburatu bunele relatiuni d'intre Austro-Ungari'a si Romani'a ar' fi resultatulu cugetarei capului statului nostru séu a membriloru familiei imperiale. „Fiti incredintiati" dise d. Bratianu „cà imperatulu Austriei are mai buna opiniune de mine," — decàtu dnii Kallay-Andrássy-Tisza, adaugemu noi.

Accentuandu respectulu ce'lu au Romanii façia de cas'a domnitóre austriaca si recunoscinti'a loru pentru ocrotirea de care s'a bucuratu o parte a poporului romanu de dincóce inca in veaculu trecutu sub Mari'a Teres'a, d. Brateanu a constatatu numai unu faptu si unu adeveru istoricu si n'a pututu comite nici-o necuviintia. Inaintea ori-carui omu de statu din strainatate Austro-Ungari'a nu apare decàtu cá unu statu, c'unu singuru domnitoriu, care este capulu familiei Habsburgiloru. Erá dér' naturalu cá d. Bratianu se nu se gandésca decàtu la acestu domnitoriu si la ministrulu seu si ar' fi doveditu puçina rutina politica, déca ar' fi lasatu a fi conturbatu in judecat'a s'a prin strigatele diareloru maghiare, cari vrendu se dè „lectiuni" altoru, au primitu singure o lectiune, ce o-ar' poté folosi, déca ar' fi ceva mai puçinu sioviniste.

E interessantu, cà si de astadata se arata o divergentia de opiniuni insemnata intre modulu de a vedé alu diareloru din Pest'a si intre acel'a alu diareloru din Vien'a. Pre candu „Pester Lloyd" nu se multiumesce nici-decum cu declararea d-lui Bratianu, „N. W i e n e r T a g b l a t t" scrie cu privire la ea urmatóriele:

„Conflictulu diplomaticu intre Austro-Ungari'a si Romani'a a ajunsu cum se vede pe d r u m u l u c e l u m a i s c u r t u si s i m p l u la o p a c i n i c a a p l a n a r e. Austri'a cu totu dreptulu s'a feritu de a cere in acestu momentu concessiuni in cestiunea Dunarei si s'a multiumitu cu aceea, cá espressiunea vatamatória din discursulu tronului romanu sè se indrepte intr'unu modu óre-care. Ministrulu presiedinte Bratianu s'a folositu de discussiunea asupra adresei spre a dá satisfactiunea ceruta."

Fói'a vienesa dice, cà reminiscinti'a istorica ce-o reimprospeta dlu Brateanu este „de óre-care importantia." E dreptu cà Habsburgii au fost bulevardulu crestinatatii dér' „N. Wiener Tgbl" reclama unu meritu insemnatu si pentru Nemtii din Austri'a, cari astadi, dice, ar' fi „asupriti" si „tractati reu cá vai de ei." Intielegem, cà fói'a centralista a intrebuintiatu ocasiunea spre a face puçina politica de partidu, inse ar' fi bine candu ar' luá in considerare, cà sunt popóre in acésta monarchia, cari si ele din vechime 'si au versatu sangele luptandu in contra invasiunei turcesci si pentru glori'a stindartului dinastiei Habsburgice si cari s'ar' crede fericite déca ar' fi numai asié „asuprite", cum sunt adi Nemtii din Austri'a.

Decàtu „Wiener Tagblatt" se arata inca si mai multiumitu cu declaratiunea dlui Bratianu diarulu „N e u e F r e i e P r e s s e" dicêndu: „Recunóscemu cu placere, cà ministrulu-presiedinte Brateanu a facutu totu ce ia statu in potintia, spre a sterge reau'a impressiune a Mesagiului regalu... Este lealu, si credemu, cà este si de ajunsu modulu cum s'a scusatu si guvernulu nostru póte se fia multiumitu cu declaratiunile lui. Ni se spune ce-i dreptu, cà declararile d-lui Bratianu n'au facutu o favorabila impressiune in cercurile diplomatice de aici, credemu inse cu tóte astea cà se voru indestuli cu ele si cà comitele Hoyos va reiuoi càtu mai curendu relatiunile sale personale cu ministrulu de esterne romanu."

Informatiunea ce a primit'o „N. fr. Presse" a fost corecta. Foile oficióse din Vien'a pentru momentu erau aplecate a recunósce cá si diarele independente, cà declararea ministrului-presiedinte romanu este o satisfactiune indestulatóre, inse curendu le-a sositu dela biroulu de pressa unu „mot d'ordre", cá sè se arate nemultiamite si nesatisfacute. Ventulu a suflatu in casulu de façia earasi din cercurile diplomatice ungurescì. Acést'a o dovedesce observarea, ce-o face si „Fremdenblatt" si ce-o repeta tóte foile oficióse, cà adeca d. Brateanu s'ar' fi esprimatu in modu „neconstitutionalu" accentuandu in deosebi relatiunile dintre capii stateloru intre cari s'a escatu conflictulu. Numitulu organu oficiosu din Vien'a cere cá guvernulu romanu se 'si esprime „in modu lealu" parerea de reu asupra pretinsei provocatiuni. Oficiosii dela Pest'a pretindu asemenea cá guvernulu romanu „se recunósca cà a gresitu" si se 'si esprime „sinceru parerea de reu".

Acést'a cerere ni se pare prea esagerata si nepotrivita. Declaratiunea odata facuta, d. Brateanu anevoie se va mai poté decide a cere iertare intr'unu modu nedemnu pentru ministrulu unui Regatu independentu, fia si numai unu micu regatu. De aceea suntemu si noi de parerea diarului „N. Fr. Presse," cà ministrulu nostru de esterne Kalnoky se va indestuli in sfêrsitu cu „amend'a onorabila" ce a facut'o d. Brateanu càtra monarchi'a nóstra si nu se va espune din nou unei critice puçinu favorabile pentru Austro - Ungari'a, din caus'a releitatiloru unoru diplomati, cari asupra poftei de a da lectiuni altora uita, cà ei singuri au trebuintia de a fi instruiti cum se vorbésca si cum sè se pórte façia de unu statu independentu, care isi implinesce conscientiosu obligamintele sale internationale.

Lasamu se urmese aci d e c l a r a t i u n e a ce a facut'o ministrulu-presiedinte B r a t e a n u in siedinti'a de Vineri a Camerei, cu privire la conflictulu diplomaticu austro-romanu. Elu dise intre altele:

„D-loru, in Mesagiulu nostru nu este nimicu atingêtoru pentru puternic'a nóstra vecina; nu este vorb'a de nimicu altu, de càtu de drepturile nóstre; inse acei cari nu me cunoscu, au pututu se induca in eróre pe Austri'a, dupa mot d'ordre ce a fost datu dè aici. Dloru, eu nu amu nici sciinti'a d-lui Vernescu, adica sciinti'a dreptului gintiloru, nici sciinti'a combinariloru politice ale dlui Carp, nici talentulu de oratoru alu d-lui Maiorescu; dór' in tóta vieti'a mea, càndu n'am avutu fericirea se fiu intre d-vóstra, m'am ocupatu cu istori'a tuturoru némuriloru, cá se vedu cari sunt conditiunile ce sunt necesarii unei societati cá a nóstra, si mai cu deosebire, am studiatu istori'a Romaniloru si a tuturoru poporatiuniloru cari ne incungiura, si mai multu a acelora din peninsul'a Balcanica. Ei d-loru! Eu se vinu se aducu o ofensa, o atingere casei Habsburgiloru? Asi fi facutu o ofensa istoriei, ér' nu casei Habsburgiloru, fiindu cà eu sciu cà pe timpurile cele grele ale invasiunii turcesci, candu Turci'a amenintia Europ'a, cas'a Habsburgiloru a fost bulevardulu crestinitatii, ea a fost ante- gard'a civilisatiunii occidentale. (Aplause).

„Tóta crestinatatea care a pututu se tréca Dunarea in domenurile Habsburgiloru, a gasitu nu numai asilulu bisericei loru, a gasitu mai multu, a gasitu desvoltarea nationalitatii loru; si trebuie se sciti cà chiaru descoperirea nóstra nationala, — D. Maiorescu o scie acésta mai bine de càtu mine, — ne-a venitu de dincolo de peste Carpati, prin acei romani cari au fost tramisi de catra Mari'a Tereza, la Rom'a, unde au invetiatu se fia romani. Si eu se vinu se facu o ofensa guvernului Maiestatii Sale Imperatului Austriei. Fiti incredintiati cà Imperatulu Austriei n'o crede (aplause) are mai buna opiniune de mine.

„D-loru, n'a fost in intentiunea guvernului romanu de a atinge intru nimicu guvernulu Maiestatii Sale Imperatului

Austriei, pentru cá se avemu tóta condescendenti'a. Dér' chiaru déca noi amu fi fost atàtu de nesocotiti, déca amu fi cunoscutu atàtu dè puçinu istori'a, si déca amu fi avutu atàtu de puçinu instinctu de conservatiune incàtu se jicnimu o mare putere, Regele, care are o adeverata veneratiune si amicitia pentru imperatulu Austriei — si acést'a nu este numai unu sentimentu personalu, ci este chiaru traditionalu in famili'a Hohenzollern, — ne ar' fi opritu."

Diarulu parisianu „la France" dice cu privire la cestiunea Dunarei: Diplomati'a austro-ungara nu se asteptá a vedé opiniunea europeana simpatisandu cu Romani'a in cestiunea Dunarei. Dupa ce a studiatu precedentiele conflictului, cea mai mare parte din diare au recunoscutu cà tratatulu din Berlin dà cu totulu dreptate regelui Carolu. D'aceea amu vediutu foile vienese contestandu intielesulu art. 55 din tratatu, séu celu puçinu cum facea mai deunadi „Neue freie Presse," plangêndu-se de lips'a de precisiune a unui testu, care este otaritoru pentru tóta lumea. Este de observatu cà suspendarea relatiuniloru diplomatice cu guvernulu romanu, ordonata comitelui Hoyos de càtra cabinetulu din Vien'a, n'a produsu efectulu ce se asteptá. Opiniunea publica la Bucuresci s'a intaritu, din contra, in otaririle sale de impotrivire, precum dovedesce adres'a de respunsu a Senatului. Intrebuintiandu midilóce de intimidare, diplomati'a austro-ungara a compromisu avantagiele pe care o atitudine mai conciliatória i le-ar' fi asiguratu póte.

Discussiunea asupra respunsului la Mesagiulu regalu.

In Senatu.

In siedinti'a dela 1 Dec. v. dupa ce s'a cetitu proiectulu de respunsu la discursulu tronului redactatu de comissiunea Senatului si publicatu in Nr. trecutu alu fóiei nóstre a cerutu cuventulu d. Teodoru Rosetti spre a declará, cà membrii opositiunei conservatórie nu potu votá acelu pasagiu din proiectulu comissiunei, care are aerulu de a aprobá tóta atitudinea guvernului dela inceputu pêna in presentu. — Raportorulu d. Dim. Sturdza constata cà proiectulu de respunsu a fost aprobatu de unanimitatea comissiunei, in care se gasea si membrulu opositiunei, principele Stirbey.

Senat. M. Voinovu propune sè se modifice pasagiulu privitoriu la cestiunea Dunarei, pentru cá adres'a se fia votata cu unanimitate; se nu se dica „guvernulu Maj. Tale a sciutu se sustiena si se apere drepturile si interesele tierii," ci sè se faca numai o declaratiune, cà Senatulu primesce cu incredere si iea actu de declaratiile guvernului si cà „pe acestu terêmu" guvernulu se fia siguru, cà tiér'a fara deosebire de culóre politica va fi intotdéuna alàturi cu elu spre a aduce la unu resultatu acést'a cestiune. C'unu cuventu se fia spriginitu guvernulu, dér' se nu i se dè unu bilu de indemnitate. D. St. Siendrea se unesce cu parerile d-lui Voinovu.

Prinçiulu Gr. M. Sturza dice, cà unu pasagiu din discursulu tronului este reu, acel'a adeca unde se dice: „primimu asemenea cea mai agera priveghere in aplicarea aceloru mesuri, nu inse numai din partea unei singure puteri, ci din partea tuturoru guverneloru." Ei bine, acestu pasagiu e reu, càci lovesce in suveranitatea tierii si nu este esemplu se fi primitu vr'o tiéra o asemenea agera priveghiere dilnicu in aplicarea unei indatoriri internationale. Tiér'a nu póte primi o agera privighere dilnica, mai cu séma candu priveghereâ s'ar' face printr'o comissiune mixta, care ar' avé dreptulu se numésca inspectori, sub-inspectorî si se vegheze forti'a armata a stateloru riverane, fara a se adresá la guvernele aceloru state, in càtu s'ar' face unu statu in statu.

Raportorulu comissiunei Dim. Studza dice, cà la redactarea respunsului n'a fost in intentiunea nimenui nici de a aprobá, nici de a desaprobá acte anteriòre ale guvernului Maj. Sale. Luati Mesagiulu inaintea d-vóstre si veti vedé cà guvernulu resuma program'a privitória la ardietórea cestiune a Dunarei in 5 puncte:

1. Cà noi dorimu libertatea absoluta a navigatiunei Dunarei, libertatea navigatiunei Dunarei in apele nóstre.

2. Cà suntemu gata a asigurá in tóta privinti'a inlesnirea acestei libere navigatiuni.

3. „Cà primimu regulamentele cele mai severe cari ar' gurantá acést'a libera navigatiune."

4. „Cà nu primimu inse o actiune esclusiva a unui statu, dér' cà ne supunemu unei privighiari, fiindu cà Dunarea este unu fluviu internationalu si acestu fluviu fiindu pusu sub priveghiarea tuturoru stateloru europene, statele acelea, cari pe tóte fluviele, ce sunt sub acestu regimu internationalu, au dreptulu de a priveghiá, déca nu se face ceva contrariu acestei libere navigatiuni." Si alu

5-lea, „cà ceea ce privesce aplicatiunea, adeca cà regulamentulu se fia aplicatu de noi, acést'a este unu dreptu suveranu alu nostru." Càci de ar' fi altfeliu dintr'unu statu independinte amu deveni unu statu dependinte, lucru care nu a esistatu niciodata nici in tractate si care nici n'a fost in previsiunea puteriloru, si nici cà s'ar' póté gasi unu asemenea precedentu in dreptulu gintiloru. . . Noi in proiectulu de respunsu n'amu facutu alta, de càtu a spune M. S. Regelui, cà programulu guvernului in acést'a cestiune este conformu cu semtiementulu nostru si alu tierii. Amu disu: unu guvernu, care ne spune atàtu de lamuritu, ce voiesce se faca si pe ce cale are se mérga, trebue aprobatu.

D. Voinovu dice, cà d. Sturdza candu are incredere, cà guvernulu dela inceputu a lucratu corectu, póte se fia basatu pe acte. Sunt inse altii, cari n'au fericirea a cunósce actele, precum e Senatulu si Camer'a, càci desi le-au cerutu, nu li s'au presentatu. Noi nu potemu dice cá d. Sturdza, cà le cunóscemu si le aprobamu cá bune.

D. V, Boerescu se apera in contra insinuarei, cà cabinetulu de mai, inainte alu carui membru a fost si elu cá ministru de esterne, ar' fi luatu vr'unu angajamentu càtra guvernele straine. P'atunci n'a pututu fi vorba inca decàtu de acte oficiale séu confidentiale càtra comissariulu romanu din comissiunea européna dela Galati, séu càtra representantii Romaniei din strainatate. Guvernulu romanu nu putuse inca se intre in corespondentia cu guvernele straine asupra solutiunei cestiunei, càci erau de lipsa inca lucrari preparatorii. In cestiunea Dunarei cá si in tóte cestiunile a esistatu celu mai perfectu acordu si cea mai deplina solidaritate intre colegii din acelu guvernu.

D. Boerescu arata apoi, cà neodihn'a si temerile d-loru Voinov si Siendrea nu sunt fundate; cei ce au facutu aceste critice póte votá proiectulu fara grije. Déca d. T. Rosetti nu le potu votá numai cá tactica de partidu, acést'a nu se póte discutá; càci e tréb'a fia-carei partide a adoptá tactic'a ce va voi. Déca prinçiulu Sturdza ardica pretensiuni asupra fondului, emite càte o apreciare a d-lui, pe care elu (Boerescu) o gasesce si neintemeiata si periculósa. Prinçiulu Sturza uita, cà dreptulu de supraveghiare datu comissiunei europene dela Galati este inscrisu chiaru in tractatulu dela Berlinu, art. 55. Candu dér' noi amu fi in contra acestui dreptu. amu esi din tractatu si neamu pune in conflictu cu tóte puterile ce l'au subscrisu.

Dér' chiaru candu acestu dreptu nu ar' fi scrisu in tractatu, noi, Romanii, ar' trebui se'lu inventamu. Noi Romanii numai atunci potemu fi siguri, cà Dunarea va fi in adeveru libera, candu acést'a libertate va fi garantata, controlata, supraveghiata de tóte puterile; altfeliu ar' fi periculu cá o putere séu alta se aiba o influentia absorbenta pe Dunare. Pentru noi Dunarea este principalulu nostru nervu vitalu, din care decurge vieati'a si abundanti'a; fara libertatea acestui nervu noi suntemu espusi a remané afixiati séu amortiti!

Ministru de esterne Eug. Statescu dice cà asta véra s'au datu deslusiri in Senatu si in Camera asupra portarei guvernului in cestiunea Dunarei si cà Senatulu constatandu cà nici unu angajamentu n'a fost luatu, a trecutu la ordinea dilei si conservatorii s'au declaratu satisfacuti. Ce mai insemnéza dér astadi reservele d-vóstre pentru trecutu si cererea cá se vi se comunice actele? Atunci ati aprobatu purtarea guvernului, singuri ati declaratu cà sub guvernulu d-lui Dimitrie Brateanu drepturile tierii au fost bine aperate si càtu pentru guvernulu actualu elu va aratatu programulu ce l'a urmatu. Bilulu de indemnitate nu 'si-ar' avé loculu din nici unu punctu de vedere. In fine combate pe prinçiulu Sturdza, dicêndu, cá si d. Boerescu, cà elu cere ceva, ce este contra tractatului dela Berlin. Cestiunea de „supraveghiare" e o cestiune internationala; ceea ce ne atinge pe noi in modu directu si imediatu este cá esecutarea reglementeloru, cá politi'a chiaru a navigatiunei in apele si porturile nóstre se nu se faca de-o autoritate straina, ci de agenti, emanandu directu dela statulu romanu, de agenti, cari 'si-ar' esercitá puterile si autoritatea loru in numele suveranului tierei. Candu vomu isbuti in acést'a ne vomu poté fali, cà dreptulu nostru a triumfatu.

Prinçiulu Sturza replicandu primesce cu mare bucuria declaratiunea dlui Boerescu si a ministrului de esterne, cà stau pe bas'a tractatului dela Berlin, inse ii intréba déca totu pe acestu terêmu au statu si candu au intratu in desbaterea comissiunei mixte cu cunoscutulu anteproiectu austriacu? Supraveghiarea comissiunei europene o primesce cá Romanu, nu vrea se scia inse de-o comissiune mixta cu votulu preponderantu care nu corespunde tractatului dela Berlin. Aci este cestiunea si de aceea a facutu acea observatiune.

Dupa ce ministrulu de esterne Statescu respinge asertiunea prinçiului Sturza, dupa care guvernulu romanu ar' fi consemtitu la instituirea comissiunei mixte, discussiunea generala se inchide si se procede la desbatere dupa alinee. La aline'a 5 se respinge unu amendamentu alu d-lui Siendrea, celelalte se primescu. In fine se pune la votu proiectulu de respunsu in totalu, se face apelu nominalu si resultatulu votului este votanti 37, pentru 36, contra 1 (d. Iorgu Radu). Dnii Teod. Rosetti si prinçiulu Sturza n'au fostu de façia la votare.

In Adunarea deputatiloru.

Desbaterea adresei s'a inceputu in camera la 3/15 Decembre a. c. Antaiu d. E. Costinescu a cetitu proiectulu maioritatii comissiunei (Nr. 138 alu „G. Tr.") dupa aceea d. Carpu a cetitu contra-proiectulu de adresa propusu de minoritate (Nr. 139 alu „G. Tr.") Sirulu discursuriloru l'a deschisu d. G. Vernescu vorbindu esclusivu numai de cestiunea Dunarei, combatendu atitudinea guvernului in acésta cestiune. Dupa d. Vernescu a luatu cuventulu d. Maiorescu. Publicamu mai la vale per extensum discursulu d-lui Maiorescu, care ne da deslusiri asupra programei noului grupu conservatoru, care s'a despartitu de partid'a betraniloru conservatori. D. Maiorescu a desfasiuratu program'a interióra, ear' d. Carpu pe cea esterióra a noului grupu. Ne reservamu a reveni in numerulu viitoriu mai pe largu asupra importanteloru discursuri ale autoriloru contra-proiectului de adresa si pentru adi facemu, incàtu privesce atitudinea loru in afara, numai o singura observare: s'au prea feritu de cestiunea Dunarei!

In siedinti'a din 4 Decembre a. c. au vorbitu d-nii Costinescu, Codrescu si Lahovary (din drépt'a conservatóre) celu din urma combatendu asupra proiectului maioritatii. Dupa acést'a a vorbitu ministrulu-presiedinte Ionu Brateanu respundiendu la atacurile membriloru opositiunei. Vomu reproduce acestu discursu in extenso.

Pentru astadi ne marginimu a citá numai acelu pasagiu, care se refere la conflictulu diplomaticu austro-romanu si despre care vorbimu in fruntea fóiei. Dupa vorbirea d-lui Brateanu camer'a a respinsu contra-proiectulu dloru Carp-Maiorescu si proiectulu de respunsu alu maioritatii a fost luatu in consideratiune.

In siedinti'a din 4 Decembre sa urmatu discussiunea pe paragrafe (alinee). In acést'a siedintia ministrulu de esterne a declaratu din nou cà guvernulu e decisu a se tiené strictu de tractatulu dela Berlin. Discussiunea asupra adresei s'a continuatu si Luni.

Discursulu d-lui T. Maiorescu

rostitu in siedinti'a dela 3 Decembre a camerei romane.

Dloru deputati! Atàtu d. Vernescu care a vorbitu in contra proiectului de adresa alu maioritatei, càtu si d. Maniu, care a vorbitu pentru acestu proiectu, au vorbitu dintr'unu singuru punctu de vedere: din punctulu de vedere alu cestiunei Dunarei.

Déca m'am inscrisu cá se vorbescu in contra proiectului maioritatii, nu este pentru acésta cestiune, ci afara de singur'a propositiune de acolo care aproba fara reserva actele guvernului, aprobare pe care nu o puteti cere dela noi, afara de acésta propositiune de aprobarea acteloru, noi de altmintrelea ne amu puté uni cu declaratiunile de patriotismu facute in cestiunea Dunarei de maioritateu comissiunei.

Càci d-loru deputati, de ce este vorb'a? Avemu inaintea nóstra o forma de tractatu care se o decidemu, unu proiectu de lege care se 'lu votamu, o solutiune la care se ne legamu? Este numai o adresa la Tronu.

Punctulu nostru de vedere este aci acest'a: am vediutu cà guvernulu Maiestatii Sale, prin o forma, ce o credemu neobicinuita, dér' pentru a careia adoptare de siguru guvernulu are motivulu seu puternicu, a pusu intr'unu Mesagiu Regalu o cestiune si detaliuri asupra unei cestiuni internationale pendinte. Façia cu acésta procedere neobicinuita, noi amu intrebatu antaiu pe guvernu, déca cerêndu dela noi o solutiune óre-care, este si despusu se ne comunice actele diplomatice. A respunsu cà nu ni le póte comunicá, fiindu cestiunea pendinte.

Cestiunea fiindu dér' pendinte, am intrebatu in alu doilea rêndu pe guvernu, déca ne póte (spune de ce a pus'o atunci in mesagiu? Nu ni s'a respunsu: nu ve putemu dá acésta esplicare.

Va se dica, inaintea tierei si celu puçinu inaintea nóstra, a unei parti din opositiune, cestiunea sta asiè: guvernulu 'si a luatu meritulu si 'si a luatu si respunderea de a tratá o cestiune internationala pendinte in modulu cum a tratat'o prin Mesagiu. Noi nu cunóscemu actele si motivele: fiindu inse siguri cà sunt motive puternice pentru acésta, dicemu: Déca nu cunóscemu actele si motivele, nu putemu sci pêna unde se aprobamu o solutiune. Dér' déca guvernulu Maiestatii Sale face apelu la patriotismulu nostru, déca dice cà „de câte ori va fi vorb'a de onórea si drepturile nóstre nationale, aci cá si pe Tronu si in tiéra, nu va fi de „câtu unu cugetu gata pentru totu devotamentulu," atunci noi respundemu:

Ati avutu dreptatea se faceti apelu la patriotismulu nostru, déca este casu de a face apelu; si déca este acestu casu, atunci puteti fi sicuri de intregulu nostru devotamentu, de acést'a unitate, care trebue se fia in tóte cestiunile nationale. Cu alte cuvinte noi nu credemu, cà cestiunile internationali potu se fia arme de opositiune: nu vremu se punemu opositiunea pe acestu terému. In façi'a strainatatii avemu unu guvernu nationalu, si de câte ori va fi cestiunea de onórea si drepturile nationali, trebue sè se scia, cà acestu guvernu va avé tóta natiunea inderetulu seu.

Voiti inse, d-loru, dupa directiunea ce a luatu discusiunea la inceputu, voiti se sciti mai multe detal i acum cu ocasiunea adresei la discursulu Tronului, voiti se sciti parerea nóstra individuala; unulu séu altulu dintre noi, care este inscrisu, d. Lahovari, de esemplu, séu d. Carpu, póte cà voru avé ocasiune d'a ve vorbi in deosebi in cestiunea Dunarei.

Pentru mine, déca amu luatu cuventulu, cá se vorbescu in contra proiectului maioritatii, amu fostu indemnatu de alte motive, motive de ordine cu totulu interna pentru statulu nostru.

Càci, d-loru deputati, ve intrebu: Mesagiulu Tronului cuprinde elu numai cestiunea Dunarei? Se marginesce elu in acést'a forma neobicinuita de a trata cestiuni internationale asiè? Aci este totu intielesulu lui?

In Mesagiulu Tronului, mai solemnu de câtu alta-data, mai puternicu in acést'a privintia de câtu ori candu, ni se dice:

„Placerea ce simtu d'a me aflá in medioloculu d-vóstre, este cu atâtu mai mare, cu câtu este vorb'a acumu despre silintiele, ce urméza se facemu cu toti, spre a asiedia tier'a d e s e v o r s i t u in conditiunile unui statu liberu, prosperu si respectatu, si acést'a sufletésca multiamire o simtu si mai deplinu astadi; càci, pentru prim'a óra deschidu sessiunea ordinara a corpuriloru legiuitórie a Regatului romanu."

Si la acést'a prima nota, care declara deschisa prim'a sessiune a Regatului romanu, la sfêrsitu Mesagiulu adauga:

„Intinsu si roditoru este campulu activitatii d-vóstre legislative, in actual'a sessiune. Dupa ce ati incheiatu bolt'a edificiului nostru politicu, o sarcina nóua si nu mai puçinu laboriósa incepe d'acum pentru d-vóstra: aceea d'a consolida marea opera la care a lucratu unu lungu siru de generatiuni, spre a funda statulu romanu."

Va se dica Mesagiulu ve pune inaintea unei a dou'a probleme, cestiunile interne, ve dice: s'a incheiatu bolt'a edificiului nostru politicu, acum este momentulu; càci, avemu sperant'a de pace in Europ'a, acum este momentulu se luati d-v. sarcin'a nu mai puçinu grea, a consolidarii Statului in intru.

D-loru deputati, me intrebu: aceste cuvinte solemne trebuie se remana fara respunsu? Vomu dice noi, c'acést'a tiéra, care d'atatia ani de dile prin nesfêrsite complicatiuni internationale n'a avutu timpu linistitu, cá sè se ocupe odata si de organisatiunea s'a interna cu temeiu, se n'aiba nici-odata venitu momentulu, in care se dicemu: ne gandimu la viati'a interna a poporului nostru? Candu guvernulu Maiestatei Sale face pe Maiestatea S'a se ne dica: este unu timpu de pace; si dupa ce s'a edificatu bolt'a edificiului politicu in afara, clàditi in intru, nimeni din noi se nu respunda la acestu apelu? De câte ori s'aduce câte unu Mesagiu; de câte ori se face unu respunsu, eu unulu amu obiceiulu d'a citi, ce s'a facutu inainte in aceea-si ocasiune nu in totu timpulu, dér' intr'o epocha data, celu puçinu dela 1876 incóce, de candu este acestu guvernu pe banc'a ministeriala. Ei bine, amu vediutu la 1876, cà se promiteau reforme, cari nu s'au pututu face; la 1877 se promiteau altele, cari nu s'au pututu incepe din caus'a resbelului; la 1878 altele, cari nu s'au pututu tiene din caus'a aplicarei tratatului dela Berlinu; la 1879 se dicea anume: acumu a venitu er'a de lucru, si nu s'a lucratu, càci a venitu cestiunea Strussberg; la 1880 earasi nu s'a pututu lucra, càci era de regulatu cestiunea dinastiei si Regatului. Astadi in fine, d-loru, avemu Regatulu. Regele insusi ne dice: a venitu momentulu organisarei in intru; si noi dicemu numai cestiunea Dunarei? . . .

D. G. Vernescu. Ceru cuventulu!

D. T. L. Maiorescu. Nu credu, cà este de demnitatea nósra de a ne lasa se fimu in oper'a de organisare, marginiti numai la ceea ce una séu alta din puterile straine bine-voiesce a ne lasá cá timpu liberu de ocupare, credu din contra, cà atunci, candu ni se afirma chiaru dela Tronu, cà este pace si linisce si cà suntemu chiamati a ne ocupa de organisare in intru, suntemu dètori a respunde la acestu apelu; suntemu dètori a aratá si noi, fia-care dupa slabele sale midilóce, ce credemu in acést'a privintia.

Din acestu punctu de vedere, d-loru, me intrebu: ce face Mesagiulu, si ce respunde proiectulu maioritatii? Proiectulu maioritatei ia actu despre acestu momentu solemnu si 'si arata mandri'a de a aduce omagii, acumu in prim'a sessiune ordinara a Regatului.

„Si astadi — continua proiectulu majoritatii — candu isbênda deplina a resplatitu lucrarea staruitóre, in care s'au intrunitu tóte puterile viui ale tierei, natiunea se afla mai bine pregatita si indemnata a pasi cu incredere inainte, la lucrari de organisare, de desvoltare si de intarire in intru.

Maiestatea S'a arata câteva reforme, proiectulu maioritatii d-v., dupa ce a vorbitu de cestiunea Dunarei candu trece la acestu apelu totu asiè de solemnu, totu asiè de importantu pentru reorganicarea interna, dice:

„Noulu nostru Regatu, ajutatu de lucrarea spornica a unei epochi de linisce si de activitate pacinica, ar' puté se indeplinésca repede imbunatatirile ce se mai ceru, pentru desvoltarea s'a economica si pentru intarirea s'a politica."

La unu apellu solemnu si afirmativu, maioritatea d-v., respunde dubitativu, conditionalu, optativu: „amu puté dér'..." dér ce? Dér nu vremu? Nu? Atunci ce? Nu putemu? Dér', de ce nu putemu? Atérna dela altii, cá se ne organisamu in intru? Nu; dér', atunci ce? Permiteti'mi a spune, ca aci 'mi pare unu neajunsu alu proiectului maioritatei, o adeverata lipsa de idei.

Càci veti vedé indata, in ce modu neindestulatoru se vorbesce de tóte cestiunile interne. Continuu cetirea proiectului.

„Puterea nóstra armata va primi si de aci inainte staruitórele ingrijiri ale representatiunei nationale."

Declararea obicinuita fara alta precisiune. Dér' atunci candu Mesagiulu vorbesce de instructiune, proiectulu maioritatii respunde:

„De candu suptu conducerea Maiestatei Tale, armata nóstra a devenitu in intru celu mai puternicu organu alu instructiunei si educatiunei nationale."

Si in Mesagiu si in proiectulu maioritatei vedemu aceeasi idea revenita.

Acést'a e óre idea fundamentala a reformei invetiamentului publicu?

Eu amu admiratu abnegatiunea ministrului culteloru si instructiunei publice. Déca, dupa nu sciu cate proiecte, 16, 17 séu 18; déca dupa atâtea proiecte publicate in „Monitor," si publicate pentru cá tier'a intréga se vina cu luminele sale se ajute acést'a opera insemnata, ne alegemu mai alesu cu acést'a: ca armat'a e celu mai puternicu midilocu de instructiune (aplause, risete), atunci multiumescu pentru celelalte idei si inca odata: admiru pe d. ministru alu culteloru si instructiunei publice de abnegatiunea cu care 'si a pusu proiectele si scólele la umbra casarmeloru (aplause, risete).

Dér' se lasamu la o parte acést'a idea de instructiune càci guvernulu ne vorbesce si de alte legi, acelea in adeveru de cea mai otaritória importantia, si unele se si studiaza in sectiuni. Sciti cu totii d-loru, cà aci, fara spiritu de partitu, ne-amu ocupatu de ele cu atâtu interesu in câtu eu nu'mi aducu aminte se fi vediutu vreodata o activitate asiè de laboriósa in asiè de puçine dile.

Era proiectulu care vorbea de tocmelile agricole, care vorbea de imbunatatirile scólei si bisericei in comunele rurale prin regularea vendierei beuturiloru spirtuóse, tóte de o mare importantia.

La aceste atinse in Mesagiu, proiectulu maioritatii respunde:

„Numeróse proiecte de lege 'nfaçisate séu anuntiate de guvernulu Maiestatiei Tale, pentru 'mbunatatirile si 'ndeplinirile de adusu in deosebitele ramuri ale organisarei Statului, voru fi cercetate cu bagare de séma de Adunarea legiuitória."

„Ea va fi fericita de a constata ca aceea-si ingrijire se da 'n urma si aplicarei legiloru, càci de la punerea loru in lucrare atérna cá scopulu, pentru care au fost facute, se fia ajunsu, si ca gresielele loru chiaru se nu 'mpuçineze efectele ce ele sunt menite a produce"

Adica ce? Cum e acést'a? Proiectele cá proiectele — aplicarea este lucrulu importantu? Acést'a o dicemu noi in contra guvernului d-v.; dér' cá se-o diceti d-v. in contra propriului d-vóstre guvernu nu intielegu.

D. P. B u e s c u. Ceru cuventulu (ilaritate).

D. M a i o r e s c u. Ori respunsulu este pentru a atinge tóte cestiunile din Mesagiu, ori este lipsitu de asemenea tendintie si este numai unu respunsu englezescu cum se dice; dér' atunci. adica 'ntr'unu respunsu englezescu de simpla curtenia, accentuandu-se o cestiune internationala prea tare si lasandu-se la o parte cestiunile interne, se face unu contrastu neesplicabilu.

Apoi, d-loru, englezescu séu nu se fia respunsulu, asiè cum s'a facutu in proiectu, voiti d-v. se diceti ca inca nu a sositu momentulu reorganisarei interne, fiindu-cà accentuati mai alesu aplicarea legiloru?

Se esaminamu puçinu acést'a frasa devenita poporara, cà adica nu ne trebuescu reforme, ci numai observarea legiloru.

Legea de asta-di a tocmeleloru agricole póte ea se mai remana asiè? Este cine-va care vrea se o mai pastreze? Nu Eaca dér' o reforma necesara, si nu póte fi aici numai vorba de observarea legei vechi. Dér' scólele si biseric'a din comunele rurali. potu se remana 'n starea 'n care se afla? Acést'a stare multiumesce ea pe vre unulu, unulu singuru din d-v.?

Credu, cà nu multiumesce pe nimeni; candu vine dér' guvernulu, ori-care ar' fi, si propune unu midilocu de-a 'mbunatati acést'a stare, trebuie séu se'lu combateti séu se'lu primiti. Dér' nu se póte ingropá o asemenea cestiune cu fras'a generala. „Ne vomu ocupa de tóte proiectele, dér' mai bine observarea legiloru."

Faceti d-vóstra asiè déca credeti; o opositiune consciintiósa nu póte face asiè.

Eaca d-loru, din care puntu de vedere noi nu ne-amu pututu uni cu proiectulu maioritatii, cari atâtea cestiuni le ţace pentru cestiunea Dunarei.

Dér' déca este vorb'a de reorganisare interna, apoi si ideile guvernului din mesagiu nu credu ca sunt indestulatóre. Se ve citezu unu singuru esemplu. Si actualulu ministru de interne a facutu proba d'o mare abnegatiune in Mesagiu, ca si colegulu d-sale dela culte. S'a aruncatu in tiér'a cestiunea electivitatii magistraturii, nu de noi se 'ntielege, ci de unulu din cei mai autorisati, déca nu de celu mai autorisatu membru alu partitului numitu liberalu, de insu si actualulu ministru de interne; s'a ocupatu d'acést'a cestiune o comissiune ad-hoc a d-vóstra atâta amaru de dile, s'a consultatu tóte curtile d'apelu curtea de casatiune, corpurile d'advocati, s'au facutu brosiuri si raporturi, au venitu tóte parerile si 'n Mesagiulu consiliului de ministri, rostitu de Maiestatea S'a Regele? Nici unu cuventu despre acést'a fundamentala intrebare! Se dice cà ne vomu ocupa si de cestiunea iustitiei, pentru cá sè se 'ndrepteze procentele, cá sè se reguleze tutelele si asistinti'a judiciara. Atâta e tóta idea d-v. de reforma a iustitiei? Dér' cestiunea cea mare, aceea care fusese pusa inainte, cum remane? A fost numai o agitare sterila aruncata in publicu?

Façia cu aceste esitatiuni pe d'o parte, façi'a cu provocarea solemna a Mesagiului pe d'alta, eu credu, cà momentulu d'a indicá drumulu unei adeverate organisari interne este venitu, si déca imi dati voia, déca imi acordati indulginti'a de a me asculta câte-va momente, eu din partea mea ve promitu cà ceea ce va fi se dicu, pentru cá se ne intielegemu impreuna, déca se póte, acestu momentu va fi disu fara nici unu spiritu de partita. (Va urmá)

Espositiune de carti.

(Provocare.) Espositiunile speciale forméza factorii cei mai puternici pentru progresulu industriei de arte, de maiestria!

Conducètorii „Museului ungurescu de tiéra pentru industria de arte" dupa convingerea castigata prin multe esperientie, se semtu chiamati, cá pentru desvèlirea industriei de arte, precum a gustului pentru arte a publicului din candu in candu se arangeze espositiuni speçiale, adeca numai pentru unele ramuri a le industriei de arte.

De astadata dorescu de a deschide o „Espositiune de càrti tiparite, — de legaturi de càrti, si ornamentarea adeca imfrumsetiarea de legaturi de carti."

Scopulu acestei espositiuni e: cà sè se arete desvèlirea istorica, si starea de adi a ramuriloru de industria, ce cadu in sfer'a acést'a, si a càroru insemnatate de economia merge paralelu cu latirea culturei generale a popóreloru, — precum scopulu e, de a da mustre de imbunatatiri si infrumsetiari pe acestu terenn.

Objectele, ce sunt de a se tramite la espositiune, se intindu nu numai la industri'a de aceste ramuri si la literatur'a maghiara, ci si la cartile tuturoru popóreloru din Ungari'a si Transilvani'a, — in urmare si a Romaniloru!

Sunt de a se tramite:

1-iu. Manuscrise din epoc'a premergètória aflarii artei de tipariu, adeca dinainte de an. 1460,

2-a. Carti bisericesci slavene, usitate de romani inainte de introducerea limbei romane in biserica din veaculu alu 15-lea, 16-lea.

3-a. Carti bisericesci romane din veacurile trecute, pêna la anu. 1711.

4-a. Ori-ce feliu de carti si manuscrise romane vechi, cu cirile, ori litere din epoca 1500—1711; si ori ce feliu de icóne tiparite séu si colorate.

5-a. S'ar' vedè prea bucurosu unu catalogu, adeca o bibliografia, unde sunt insirate cartile vechi

romane, cá sè se póta vedè, óre sunt tóte espuse ori ba ?

Aceste tóte se voru supune studiiloru si scrutarii istorice si literarie, pentru datele culturei generale a tierei, si in specie a Romaniloru, — si pentru acestu scopu, cele tramise se voru insira intr'unu catalogu in ordine dupa timpulu tiparirii.

Espositiunea de carti are sè arete progresulu tiparului in Ungari'a si Transilvani'a, si pentru acést'a are de scopu, cá se adune si cartile tiparite dela 1711 incóce pêna adi, dér' aceste numai intr'atâta, incâtu in tiparitur'a loru au ceva caracteristicu speçialu in tiparire, séu in ornamentele tiparirii, si legaturei, adeca compacturei.

Pentru acést'a facu provocare la adres'a tuturoru biblioteceloru, — tipografieloru, — reuniuniloru romane de cultura, si câtra toti Romanii singuratici, cá in interesulu generalu alu culturei tierei, si in celu specialu alu culturei si literaturei romane, se adune astfeliu de carti si se le tramita cu graba la espositiune.

Spre luare aminte !

1. Espositiunea se deschide in 15 Ianuariu 1882, si dela acést'a dî tîne 6 septemani. Se tîne in Műcsarnok (Bazarulu de arte) in strad'a radiala.

2. Cartile trebuiescu tramise inainte de deschidere, dér' se voru primi si in cele 6 septemani, — pentru cà se voru tiné acì 4 luni timpulu de lipsa pentru de a face studiele recerute.

3. Tramitietorii nu platescu nimicu pentru portulu postei, nici la tramiterea, nici la recapetarea cartiloru, — si pentru acésta trebuie intrebuintiata acésta :

„A nemzeti muzeum igazgatóságának"
Hivatalos felhivás folytán díjmentes
Budapesten.

4. Tramitietorii, cari tramitu mai multe carti, au se le introduca intr'o lista, si acést'a se o scrie in duóe esemplare.

Jegyzéke

Az . . . . által ur országos könyvészeti kiállitáson beküldött könyveknek.

Nr. curr.	Titlulu cârtii, locul, si anulu tiparirii, si formatulu, 2, 4, 8, 12,)	Note

O lista se va subsrie, de unu presiedinte, si si apoi in locu de cuita se va tramite tramitiatoriului.

Numele tramitiatoriului, alu comunei unde locuiesce si a postei din urma, trebuescu scrise bine si curatu.

Pentru a face provocarea acésta, sum rugatu si incrediutu din partea presidiului espositiunei. Acestu presidiu sta din ilustri barbati : Franciscu Pulszky directorulu museului nationalu, si inspectorulu supremu alu biblioteceloru si museeloru din tiér'a intreaga, — Georgiu Rath vice-presidentulu comitetului museului de industria si arte, si presiedintele comitetului de espositiunea cartiloru.

Eu sum convinsu, cà fiacare romanu, va pricepe, câtu de multu zace si in interesulu nostru nationalu de cultura si literatura, cá se intrebuintiamu acésta ocasiune binevenita si pentru noi ; dór' in acestu modu vomu afla si de acele carti, ce literati de ai nóstri, le-au cautatu cu anii si nu leau mai aflatu.

Si dupace Romanii inca voru fi tramisu destule carti, si voiu afla, cá ce feliu de carti sunt, voiu cere sfatulu si concursulu domniloru romani din Budapest'a, pentru cele ce ar' fi de facutu in interesulu mai deaprópe alu literaturei romane, si la timpu voiu incunosciintia pe on. publicu alu nostru despre resultate.

Salutare fratiésca !

Budapest'a in 10 Decembre n. 1881.

Dr. M. M. Marienescu.

Diverse.

(„Iuli'a") societate de lectura a junimei romane dela universitatea din Clusiu, 'si va tiené la 16 Februariu 1882 concertulu indatinatu, infavorulu fondului seu. Missiunea acestei societati atinge interese culturale romane de mare insemnatate. Parte mare din noi suntu veniti dela institute straine si de aceea soçietatea nóstra are de scopu progressarea membriloru ei in cultura preste totu, ér' in speçialu e cunóscerea si cultivarea limbei si literaturei romane, alimentarea spiritului soçialu si dupa potintia ajutorarea membriloru ei mai lipsiti de mediuloce. Contactulu soçialu si culturalu in preponderantia gigantica ne-romanu near' cutropí séu molesi, déca nu amu dispune de o institutiune, carea se sustiena si desvolte simtiulu firescu pêna la consciinti'a nationala. Trecutulu ne e martore, cà amu nisuitu pururea a redicá prestigiulu soçietatei nóstre. In intrulu ei neamu cercatu activitatea in operate, desbateri si prelegeri (siedintie ordinari, literari si prelegeri publice); ne-amu formatu o biblioteca, unu cabinetu de lectura binisioru organisatu, cá nici candu in Clusiu, premiamu operate. In afara arangiamu concerte si maialuri, unde melodi'a si joculu romanescu suntu aplaudate chiaru si de pres'a neromana. Publiculu romanu a si apretiuitu nisuintiele nóstre, prin sprigiunulu seu moralu si materialu. Recurgemu si de astadata la elu; gratitudinea ne va fi desvoltarea directiunei incepute, aplicarea ei in viéti'a practica. Venitulu petreceriloru ne este, dorere, aprópe singurulu isvoru, dreptu ce permitani-se a apelá si de asta-data la bunavointi'a p. o. publicu romanu. Primiti domnule redactoru, reconoscinti'a soçietatei. In numele comitetului arangiatoriu. Clusiu 17 Decembre 1881.

Presiedintele: *Alesandru Dragosiu*, asc. de medic.
Secretariulu: *Alesandru Ciaclanu*, asc. de drepturi.

(Scól'a romana din Turtucaia) s'a redeschisu sub conducerea professorului Popescu. Acestu faptu este fórte imbucuratoriu si dovedesce, cà Bulgarii nu sunt tocmai asié de incapatînati precum se credea. D. P. Ghica a fost anuntiatu nu de multu o interpelare in afacerea scoliloru romane din Bulgari'a, inse si-a retras'o mai apoi, ceea ce a facutu o buna impressiune la Sofi'a. Acuma se anuncia, cà se voru infiintiá mai multe scoli romane noue in Bulgari'a, ear' mai antaiu una in Silistri'a.

Notitie bibliografice.

(„Nou'a Biblioteca Roman'a.) In tipografi'a Alexi din Brasiovu a aparutu deja brosiur'a V-a din Seri'a I. a „nouei bibliotece romane." Acésta brosiura contiene finea „naratiunei romantice" de Theocharu Alexi, „Susu pe Temp'a", o poesia „la Brasiovu" in fine „Fagulu ciobanului Tudoru, traductiune poporala romana dupa unu caletoru ungaru de P. Reteganulu. Pretiulu unei brosiure e de 15 cr. v. a.

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 19 Decembre st. n. 1881.

Rent'a de auru ungara	119.85	Imprumutulu cu premiu ung.	122.50
Imprumutulu cailoru ferate ungare	134 —	Losurile p. regularea Tisei si a Segedin.	112.75
Amortisarea datoriei cailoru ferate de ostu ung. (1-a emissiune)	91.60	Rent'a de harthia aust.	77.15
dto. (II-a emissiune)	109.—	„ de argintu „	78.—
dto. (III-a emissiune)	97.75	„ de auru „	93.80
Bonuri rurale ungare	99.25	Losurile din 1860	134.20
dto. cu cl. de sortare	98.50	Actiunile bancei austr.-ungare	850.—
Bonuri rurale Banat-Timis.	98.65	„ bancei de creditu ungare	357.—
dto. cu cl. de sortare	97.70	„ bancei de creditu austriace	360 —
Bonuri rurale transilvane	99 50	Argintulu	—.—
„ croato-slav.	99.50	Galbini imperatesci	5.60
Despagubirea p. dijm'a de vinu ung.	—.—	Napoleond'ori	94.25
		Marci 100 imp. germ.	58.25
		Londr'a	118.90

Editoru: Iacobu Muresianu. Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipografi'a: Ioanu Gött si fiiu Henricu.